

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ
проректор з наукової роботи
проф. Наконечний А.Й.

«11» вересня 2020 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»

підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти – доктора філософії (PhD)

галузі знань 22 Охорона здоров'я
спеціальності 222 Медицина

Затверджено

профільною методичною комісією ФПДО
Протокол № 2
від «10» вересня 2020 р.

Голова профільної методичної комісії,
доц. Січкоріз О.Є.

Програма навчальної дисципліни «Педагогічна практика» підготовки докторів філософії галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 222 Медицина передбачена для здійснення викладацької підготовки здобувачів очної денної, очної вечірньої та заочної форм навчання. Дана програма є частиною освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії, що входить до блоку дисциплін «Глибинні знання зі спеціальностей у галузі знань 22 Охорона здоров'я». Під час навчально-педагогічної практики аспірант повинен теоретично і практично здійснювати науково-педагогічну діяльність, використовуючи психолого-педагогічні, предметні, фахові та методичні компетентності.

Розробники:

Соломенчук Т.М. – д.мед.н., професор кафедри сімейної медицини ФПДО, гарант освітньо-наукової програми Медицина

Кушинська М.Є. – к.біол.н., доцент кафедри медичної біології, паразитології та генетики

Рецензенти:

Радченко ОМ – д.мед.н., професор, завідувач кафедри внутрішньої медицини №2

Пайкуш М.А. – д.пед.н., професор кафедри біофізики

ВСТУП. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічна практика здобувачів ступеня доктора філософії зі спеціальності 222 Медицина є важливим компонентом освітньо-наукової програми, яка передбачає підготовку фахівців до викладацької діяльності, оволодіння ними педагогічної майстерності та методики викладання.

Базою для проходження педагогічної практики є відповідна кафедра Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, за якою закріплений аспірант згідно його наукової спеціалізації. Головною метою проведення асистентської практики є набуття практичних навичок та досвіду викладацької роботи, необхідних для викладання дисциплін за фахом у закладах вищої освіти після отримання освітньо-наукового рівня PhD. Навчальний курс спрямований на формування професійної компетентності у педагогічній діяльності, майстерності викладання, самоорганізації та розвитку особистості аспіранта.

Програма, що є частиною освітньо-наукової програми з підготовки докторів філософії очної денної, очної вечірньої та заочної форм навчання в межах професійної спеціалізації, розрахована на 90 годин (3 кредити ECTS), з яких 12 годин – навчальна робота, решта – самостійна методична та організаційна робота під контролем викладача-наставника (професора чи доцента) відповідної кафедри.

Предметом педагогічної практики є окрема дисципліна або дисципліни загального чи професійного циклів навчального плану підготовки фахівців спеціальності 222 Медицина. Згідно з навчальним планом підготовки докторів філософії, педагогічна практика передбачає виконання аспірантом таких видів робіт:

- підготовку та проведення семінарських (практичних) занять;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення лекційних, семінарських (практичних) занять;
- розробку завдань та організацію самостійної роботи студентів з дисциплін, що викладаються.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічна практика є складовою частиною професійної практичної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії до самостійної професійно-педагогічної діяльності.

Мета педагогічної практики майбутніх докторів філософії полягає у здобутті нових професійних компетентностей в психолого-педагогічній, організаційно-управлінській, науково-дослідній діяльності шляхом набуття та розширення знань, опанування нових вмінь і навичок у навчально-методичній роботі, опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування сучасних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін

відповідного фахового напрямку, набуття аспірантом досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності; створення відповідного індивідуального, вербального, кінетичного і габітарного іміджу.

Педагогічна практика передбачає вирішення таких **завдань** і **вмінь**:

- набуття досвіду формування змісту навчання з урахуванням його цільового спрямування, задоволення потреб в інноваціях, формування, закріплення лідерських якостей аспіранта у командній роботі;
- вивчення педагогічного досвіду аспірантом, ознайомлення з сучасними досягненнями, тенденціями розвитку медичної науки та практики, педагогіки;
- розробка пропозицій щодо удосконалення навчально-виховного процесу, впровадження у практику навчання кращих інноваційних педагогічних та науково-практичних медичних (фармацевтичних) досягнень, що включають диференціацію, індивідуалізацію, дистанційні, інформаційно-комунікативні технології навчання;
- здобуття аспірантом професійних якостей майбутнього викладача: засвоєння новітніх методик з підготовки та проведення різних видів занять (семінарів-практикумів, семінарів-нарад, семінарів-тенінгів, тренінгів, вебінарів, «круглих столів», організації самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти), виховання в аспірантів творчого підходу з критичним мисленням та емоційним інтелектом до навчально-методичної роботи;
- вміння готувати лекційний матеріал з використанням знань комплексного вивчення сучасних та актуальних наукових проблем галузі освіти, медицини (фармації), педагогіки, відповідних нормативно-правових актів, вітчизняного та зарубіжного досвіду, чітко, доступно, логічно і послідовно викладати цей матеріал студентам (лікарям-інтернам, слухачам), керувати аудиторією, підвищувати рівень професійної культури.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії наступних *компетентностей та програмних результатів навчання*:

<p>Інтегральна компетентність: здатність ефективно вирішувати комплексні наукові та практичні проблеми в галузі медицини, організовувати і виконувати власну науково-дослідницьку роботу з метою генерування нових систематизованих знань, що мають теоретичне і</p>

практичне значення, можуть успішно впроваджуватись у вітчизняний й міжнародний дослідницький та освітній простір, практичну медицину та інші сфери життя.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Здатність до різнобічного пошуку, самостійного аналізу та систематизації інформації з використанням сучасних комунікаційних та інформаційних технологій.

ЗК4. Здатність комунікувати в науково-професійному та освітньому середовищі, в тому числі, - на міжнародному рівні.

ЗК5. Здатність незалежно мислити, виявляти, формулювати та ефективно вирішувати проблеми наукового характеру, приймати відповідальні рішення, продукувати нові знання та ідеї.

ЗК8. Здатність працювати в команді, організовувати, планувати та прогнозувати результати власної чи колективної роботи, нести відповідальність за досягнуті результати, діяти в нових умовах, керувати роботою інших осіб та мотивувати їх для досягнення спільної мети.

ЗК9. Здатність мислити педагогічно, адаптовувати зміст, форми, методи та засоби педагогічного процесу до поставленої мети і завдань, виявляти, аналізувати та ефективно вирішувати педагогічні проблеми.

Фахові компетентності (ФК)

ФК1. Здатність аналізувати, відтворювати та інтерпретувати основні концепції, теорії, гіпотези, сучасний стан проблем та досягнень за обраним фахом науковим напрямком та в освітню діяльність в галузі медицини.

ФК6. Здатність впроваджувати нові знання в наукову сферу, освітній процес і практичну роботу за фахом.

ФК7. Здатність представляти результати власних наукових досліджень у вигляді друкованих праць або усних форм презентацій відповідно до національних та міжнародних стандартів.

ФК9. Здатність організовувати та здійснювати педагогічну діяльність у межах обраної спеціалізації, вдосконалювати педагогічну майстерність, застосовуючи традиційні та інноваційні методи, прийоми та засоби.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН1. Безперервно самовдосконалюватись та застосовувати здобуті науково-професійні знання та вміння в науковій, фаховій та освітній діяльності.

ПРН11. Презентувати у науковому та освітньому фаховому співтоваристві результати власних наукових досліджень в усній та письмовій формах, державною та іноземною мовою, відповідно до національних та міжнародних стандартів.

ПРН13. Організовувати та управляти роботою колективу (студентів, слухачів, колег, міждисциплінарної команди).

ПРН14. Організовувати та управляти освітнім процесом в межах обраної медичної спеціалізації, оцінювати його ефективність, виявляти та усувати педагогічні проблеми.

ПРН15. Розвивати комунікації та застосовувати навички міжособистісних взаємодій в науковому, професійному, освітньому та міждисциплінарному середовищах.

ПРН17. Використовувати принципи академічної доброчесності у власній науково-професійній та педагогічній діяльності, протидіяти проявам академічної недоброчесності та нести відповідальність за достовірність отриманих та оприлюднених наукових результатів.

Очікувані результати навчання з дисципліни:

Забезпечення підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, інтегрованих до світового науково-інформаційного простору, здатних до продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем медицини, проведення дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань з певної спеціальності.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів (годин), з них:					Рік навчання, семестр	Вид контролю
	Всього	Лекції (год)	Практичні і заняття (год)	Семінарські заняття (год)	Самостійна робота (год)		
Педагогічна практика	3 кредити / 90 год	0	0	12	78	3 рік, 5,6 семестр	залік

Очна денна, очна вечірня, заочна форма

Розділ	Назва теми	Години	Вид заняття (години)			
			Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	2	4	5	6	7	8
1.	Складання індивідуального календарного плану походження педагогічної практики	4				4
2.	Організація педагогічного процесу в сучасній вищій школі. Ознайомлення з програмно-методичним забезпеченням навчальної дисципліни	24				24
3.	Підготовка аспірантами навчально-методичної документації для проведення практичних (семінарських) занять, самостійної роботи студентів (слухачів)	26			6	20
4.	Підготовка до проведення лекцій	6			2	4
5.	Проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни	16			4	12
6.	Організація дистанційного навчання	4				4
7.	Виховна діяльність	6				6
8.	Складання підсумкового звіту з педагогічної практики	4				4
Разом:		90	0	0	12	78

4. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Назва розділу	Години	Теми	Семінарське заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6
1.	Складання індивідуального календарного плану походження педагогічної практики	4	Складання індивідуального календарного плану походження педагогічної практики		4
2.	Організація педагогічного процесу в сучасній вищій школі. Ознайомлення з	24	Ознайомлення з організацією курсу, що доручено викладати, та вимогами до освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця		2

	програмно-методичним забезпеченням навчальної дисципліни		Ознайомлення зі структурою та змістом програми й силабуса з дисципліни.		4
			Ознайомлення з принципами розробки, структурою та змістом методичних рекомендацій для практичних занять з дисципліни		4
			Ознайомлення з принципами розробки, структурою та змістом методичних рекомендацій для самостійних занять з дисципліни		2
			Аналіз критеріїв оцінювання знань (студентів, лікарів-інтернів, слухачів)		2
			Відвідування лекцій і практичних занять провідних викладачів кафедри; обговорення з викладачами використаних методів, методичних знахідок		6
			Відвідування практичних (семінарських) занять викладачів кафедри		4
3.	Підготовка аспірантами навчально-методичної документації для проведення практичних (семінарських) занять, самостійної роботи студентів (слухачів)	26	Розробка проєкту програми та силабуса (на 2 кредити) для вибіркової дисципліни за темою дисертаційної роботи		6
			Розробка плану практичних занять, обговорення їх з керівником практики, проведення занять відповідно плану	2	
			Розробка плану та конспекту практичного заняття (на 2 академічні години) з дисципліни		4
			Розробка методичних рекомендацій для практичних (самостійних) робіт (на 2 академічні години) за темою дисертаційної роботи		4
			Розробка завдань для самостійної роботи, поточного контролю, тестів	2	
			Розробка дидактичного матеріалу для контролю знань (тестів, ситуаційних задач, кейсів)		6
			Підготовка конспекту лекції (оглядової презентації за темою дисертаційної роботи), обговорення його з керівником практики	2	
4.	Підготовка до проведення лекцій	6	Методика створення мультимедійної презентації лекції з дисципліни. Робота в якості лекційного асистента.		4
			Проведення тренінг-лекційного заняття з використанням оглядової презентації за темою дисертаційної роботи. Обговорення його результатів з керівником практики	2	

5.	Проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни	16	Проведення семінарського заняття із застосуванням сучасних методик викладання	2	
			Відпрацювання методики проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни		6
			Організація активних форм навчання (круглий стіл; зустріч з фахівцями, обговорення актуальних проблем курсу у нетрадиційній формі)	2	
			Організація та проведення консультацій для студентів (лікарів-інтернів, слухачів) з дисципліни)		6
6.	Організація дистанційного навчання	4	Відпрацювання методики дистанційного проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни		4
7.	Виховна діяльність	6	Планування та організація виховної роботи зі студентами (лікарями-інтернами, слухачами) з формування у них професійних якостей сучасного фахівця		6
8.	Складання підсумкового звіту з педагогічної практики	4	Підготовка матеріалів практики та звіту		4
Разом:		90		12	78

Тематичний план семінарських занять
(очна денна, очна вечірня, заочна форми навчання)

№	Тема	год
1.	Розробка плану практичних занять, обговорення їх з керівником практики, проведення занять відповідно плану	2
2.	Розробка завдань для самостійної роботи, поточного контролю, тестів	2
3.	Підготовка конспекту лекції (оглядової презентації за темою дисертаційної роботи), обговорення його з керівником практики	2
4.	Проведення тренінг-лекційного заняття з використанням оглядової презентації за темою дисертаційної роботи. Обговорення його результатів з керівником практики	2
5.	Проведення семінарського заняття із застосуванням сучасних методик викладання	2
6.	Організація активних форм навчання (круглий стіл; зустріч з фахівцями, обговорення актуальних проблем курсу у нетрадиційній формі)	2
	Всього	12

Тематичний план самостійної роботи
(очна денна, очна вечірня, заочна форми навчання)

№	Тема	год
1.	Складання індивідуального календарного плану походження педагогічної практики	4
2.	Ознайомлення з організацією курсу, що доручено викладати, та вимогами до освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця	2
3.	Ознайомлення із структурою та змістом програми та силабуса з дисципліни	4
4.	Ознайомлення з принципами розробки, структурою та змістом методичних рекомендацій для практичних занять з дисципліни	4
5.	Ознайомлення з принципами розробки, структурою та змістом методичних рекомендацій для самостійних занять з дисципліни	2
6.	Аналіз критеріїв оцінювання знань студентів (лікарів-інтернів, слухачів)	2
7.	Відвідування лекцій і практичних занять провідних викладачів кафедри обговорення з викладачами використаних методів, методичних знахідок	6
8.	Відвідування практичних (семінарських) занять викладачів кафедри	4
9.	Розробка проекту програми та силабуса (на 2 кредити) для вибіркової дисципліни за темою дисертаційної роботи	6
10.	Розробка плану та конспекту практичного заняття (на 2 академічні години) з дисципліни	4
11.	Розробка методичних рекомендацій для практичних (самостійних) робіт (на 2 академічні години) за темою дисертаційної роботи	4
12.	Розробка дидактичного матеріалу для контролю знань (тестів, ситуаційних задач, кейсів);	6
14.	Методика створення мультимедійної презентації лекції з дисципліни. Робота в якості лекційного асистента	4
15.	Відпрацювання методики проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни	6
16.	Організація та проведення консультацій для студентів (лікарів-інтернів, слухачів) з дисципліни	6
17.	Відпрацювання методики дистанційного проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни	4
18.	Планування та організація виховної роботи зі студентами (лікарями-інтернами, слухачами) з формування у них професійних якостей сучасного фахівця	6
19.	Підготовка матеріалів практики та звіту	4
	Всього	78

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Видами навчальної діяльності аспірантів згідно з навчальним планом є:

- а) семінарські заняття,
- б) самостійна робота аспірантів.

Семінарські і самостійні заняття передбачають:

1. Ознайомлення з сучасними досягненнями, тенденціями розвитку педагогіки в медичній газузі;
2. Ознайомлення з організацією викладання навчальних дисциплін за фахом у вищій школі згідно вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця;
3. Ознайомлення зі структурою та змістом, а також розробку програми й силабуса дисциплін за фахом;
4. Ознайомлення зі структурою та змістом методичних рекомендацій для практичних, семінарських та самостійних занять дисциплін за фахом, розробку методичних рекомендацій для практичних (самостійних) занять.
5. Вивчення аспірантом педагогічного досвіду провідних викладачів кафедри, за якою він закріплений, шляхом відвідування лекцій, практичних і семінарських занять дисциплін за фахом;
6. Відпрацювання методики проведення різних видів занять (семінарів-практикумів, семінарів-нарад, семінарів-тенінгів, тренінгів, вебінарів, «круглих столів», організації самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти), навчально-виховного процесу серед студентів (слухачів), впровадження у практику навчання кращих інноваційних педагогічних та науково-практичних медичних (фармацевтичних) досягнень, що включають диференціацію, індивідуалізацію, дистанційні, інформаційно-комунікативні технології навчання за фахом;
7. Здобуття аспірантом навиків та вмінь готувати лекційний матеріал з використанням знань комплексного вивчення сучасних та актуальних наукових проблем галузі освіти, медицини (фармації) за фахом.

6. ВИДИ КОНТРОЛЮ (ПОТОЧНИЙ І ПІДСУМКОВИЙ)

Дисципліна «Педагогічна практика», закінчується підсумковим контролем формою якого є залік, базується на результатах оцінювання поточної навчальної діяльності та виражається за двобальною шкалою: «зараховано» або «не зараховано». Для зарахування дисципліни аспірант має виконати наступні етапи:

- відвідування лекційних, семінарських та практичних занять провідних науково-педагогічних працівників кафедри;
- проведення навчально-методичної роботи (написання конспектів лекцій, підручників, навчальних посібників та інших навчально-методичних матеріалів);
- проведення лабораторних, семінарських, практичних занять, лекцій чи їх фрагментів;
- розробку завдань та організацію самостійної роботи студентів з дисциплін, що викладаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення модульних контрольних робіт з дисциплін, що викладаються;
- керівництво науково-дослідною та виховною роботою студентів;
- захист практики, який здійснюється на методичному засіданні кафедри.

7. ПЕРЕЛІК ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Проєкт програми та силабуса (на 2 кредити) для вибіркової дисципліни за темою дисертаційної роботи.
2. План, конспект та методична розробка 1 практичного заняття (на 2 академічні години) з дисципліни за фахом.
3. Конспект тренінг-лекції або мультмедійна презентація за тематикою дисертаційної роботи.
4. Рецензії наукового керівника або викладача-наставника на проєкти програми і силабуса (на 2 кредити), та методичних рекомендацій практичного заняття (на 2 академічні години).

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Дніпропетровськ, 2014. – 416 с.
2. Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посіб./ І. В. Артьомов, І. П. Студеняк, Й. Й. Головач, А. В. Гусь. – Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015. – 360 с.
3. Коваль О. Педагогіка та психологія вищої школи: навчально-методичний комплекс // Навчально-методичний посібник / [О. Є. Коваль]. – Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2016. – 65 с.
4. Коваль О. Методичні вказівки до практикуму з дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» / Укладач Коваль О.Є. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 20 с.

5. Курс лекцій з дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» / Укладач Коваль О.Є. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 85 с.
6. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. – Сімферополь : Дайфі, 2011. – 270 с.
7. Методичні рекомендації для тренерів щодо розроблення та проведення тренінгів / Авторський колектив: Т. Фулей (керівник робочої групи), Н. Буруковська, Т. Будниченко, Г. Савченко. – К., 2016. – 90 с.
8. Педагогіка та психологія вищої школи : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, І. С. Сабатовська-Фролкина, Н. В. Альохіна, Н. В. Шварп. – Х. : НФаУ, 2019. – 248 с.
9. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: НАІР, 2018. – 120 с.
10. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка. – Харків: «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. – 284 с.
11. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.) : Домбровська Я.М., 2018. – 280 с.
12. Lebrun, M. (2015). eLearning pour enseigner et apprendre, allier pédagogie et technologie. Louvain-la-Neuve, Belgium: Academia Bruylant.
13. Pedagogical Interaction in High School, the Structural and Functional Model of Pedagogical Interaction // INTERNATIONAL JOURNAL OF ENVIRONMENTAL & SCIENCE EDUCATION 2016, VOL. 11, NO. 9, 2553- 2566.
14. Scott CL (2015) The futures of learning 3: what kind of pedagogies for the 21st century? UNESCO education research and foresight, Paris. [ERF Working Papers Series, No. 15]. <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002431/243126e.pdf>. Accessed 28 Sept 2016.